

Direktoratet for arbeidstilsynet
Postboks 4720 Sluppen
7468 TRONDHEIM

Deres ref:
2014/98915

Vår ref:
AHO

Dato:
04.09.2015

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I ARBEIDSMILJØFORSKRIFTENE

Arbeids- og miljømedisinsk avdeling ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF viser til deres høringsbrev av 19.05.2015 vedrørende forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene, og vil med dette gi vårt svar.

Vi ønsker å komme med kommentarer til forslag til endringer i Forskrift om utførelse av arbeid kapittel 16A og Forskrift om tiltaks- og grenseverdier kapittel 1 (§ 1-8).

Til forskrift om utførelse av arbeid kapittel 16A:

- Generelt:
  - o Kapitlet bør ha en innledning om hvilke forhold som omfattes av bestemmelsene. Herunder det at det ikke inkluderes potensielle, men i begrenset grad sannsynliggjorte langtidsvirkninger av eksponering (f.eks. kreft), men kjente biofysiske virkninger og indirekte virkninger (dvs. oppvarming og nervestimulering). Likevel bør ordningen med utredningsnivå ved høyspentledninger nevnes. Det bør også tas med den begrensning som ligger i direktivets artikkel 4 pkt 6 "På arbeidsplasser som er åpne for allmennheten, er det ikke nødvendig å gjennomføre vurdering av eksponering dersom det allerede er foretatt en vurdering i samsvar med bestemmelsene om begrensning av eksponering av allmennheten for elektromagnetiske felter, ...".

- Når det gjelder innføring av bestemmelser om å foreta målinger av elektromagnetiske felt, er det viktig å formulere det slik at det i praksis svært sjeldent er indisert å måle. For de aller fleste arbeidsmiljø vet en ut fra tidligere målinger og beregninger at det foreligger eksponeringsnivåer langt og svært langt under ICNIRPs referanseverdier. Det vil kun være aktuelt å vurdere målinger dersom det er spesifikt grunnlag for å anta at arbeidsmiljøet kan gi en eksponering opp mot referanseverdiene og det ikke foreligger gode nok tidligere måleverdeier/beregninger som kan sannsynliggjøre at eksponeringsverdiene er innenfor regelverket. Det å åpne for unødvendige målinger, vil være problematisk på flere måter. For det første er det ressursløsning og dernest vil det føre til at flere (inkludert BHT) må lære å bruke og kjøpe måleutstyr uten at det er gode grunner for det – for dagens kapasitet er altfor lav dersom det skulle komme mange måleforespørsler. Mer problematisk er de signaleffektene det vil gi om norske myndigheter går ut og krever/anbefaler målinger i situasjoner som åpenbart ikke medfører kjent helserisiko – det er vitenskapelig underbygd at dette øker unødig bekymring i befolkningen, samt at det trolig også kan føre til økt forekomst av "el-overfølsomhet" mv. Videre vil en slik anbefaling/krav kunne føre til unødvendige konflikter på arbeidsplassen, mellom de som "tror" på farer ved lave EMF nivåer og de som forholder seg til kunnskapsstatus. Se mer om dette i Rapport 2012:3 fra Folkehelseinstituttet, "Svake høyfrekvente elektromagnetiske felt – en vurdering av helserisiko og forvaltningspraksis", særlig kap. 8 "Opplevelse av risiko og bekymring" og kap. 11 "Anbefalinger om forvaltning" (spesielt kap. 11.4).
- Angående helseundersøkelse av arbeidstakere som utsettes for elektromagnetiske felt:
Vi kan ikke se at det er faglig grunnlag for at det foreslås at arbeidstakere som er i fare for å eksponeres for elektromagnetiske felt skal tilbys helseundersøkelse. Ved omtrent alle arbeidsmiljøer er eksponering for elektromagnetiske felt ikke i nærheten av å kunne gi økt risiko for helseskade på mennesker. Det finnes heller ikke noen egnet undersøkelse som er i stand til å påvise negative helseeffekter av elektromagnetiske felt.
§16A-7 er formulert slik at det nærmest aldri vil bli aktuelt å iverksette slik helseundersøkelse bl.a. fordi det ikke finnes noen kjente sykdommer som kan skyldes elektromagnetiske felt.
Det at Arbeidstilsynet likevel velger å trekke frem slik helseundersøkelse som en mulighet, mener vi bare vil kunne bidra til å villedde arbeidstakere, samt skape unødig bekymring for mulige skadevirkninger av elektromagnetiske felt. Noe om helseundersøkelser
- § 16A-1: Det kan ikke stå "Vurdering, beregning **og** måling av eksponering skal inngå som del av risikovurderingen" når det i neste paragraf står "vurdere og om nødvendig måle **og/eller** beregne nivåene". Det bør stå "beregne og/eller måle" i begge paragrafene. Nøyaktig det samme gjelder for øvrig kapittel 16 Kunstig optisk stråling (§ 16-1 og § 16-2).

Til forskrift om tiltaks- og grenseverdier § 1-8:

- Paragrafen bør endre navn til "Definisjon – stråling" fra "Definisjon – ioniserende stråling".
- Det bør legges til et nytt underpunkt "j) Peak: ...", hvor dere tar med hva dere mener med peak i denne sammenheng og hvordan den skal beregnes og/eller måles.

Med vennlig hilsen

Marit Nøst Hegseth
Konst. avdelingsleder

Ann-Helen Olsen
Yrkeshygieniker SYH

Gerd Sissel Andorsen
Overlege

Jan Haanes
Avdelingsleder/
overlege

Magnar Johnsen
Yrkeshygieniker

Randi Olsen
Overlege